

INSPIRATIONSPUNKTER [KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

26. oktober 2018

Samråd i ERU den 25. oktober 2018 – Spørgsmål Q-T stillet efter ønske fra Thomas Jensen (S).

Indledning

- Tak for invitationen.
- Det er fuldstændig uacceptabelt, hvis danske virksomheder bliver misbrugt til hvidvask eller finansiering af terrorisme. Det gælder både finansielle virksomheder og ikke-finansielle virksomheder.
- Derfor har vi det ønske, at vi skal have en lovgivning og et myndighedstilsyn, der er i topklasse og hvor der blive slået meget hårdt ned på hvidvask.
- Det er et vigtigt skridt på vejen, at det den 19. september var muligt at indgå en bred politisk aftale med en række initiativer til at styrke indsatsen på området. Men det er klart, at vi ikke er færdige nu med vores hvidvaskinitiativer.
- Vi skærpede bøderne, som bringer det danske bødeniveau i top i Europa. Derudover besluttede vi af særlig re-

levans for samrådet i dag at indføre et forbud mod at anvendelsen af 500 eurosedler i Danmark. Det vender jeg tilbage til.

- Jeg tager spørgsmålene, som de er sendt til mig her inden samrådet i dag.

Ad spørgsmål Q:

(I forlængelse af TV2s udsendelse operation X ”Nordea og det store pengevaskeri” bragt den 24. maj 2018, hvori vekselkontorer sammenkædes med hvidvask og kriminalitet, bedes ministeren give en status for Finanstilsynets anvendelse af de nye tiltag rettet mod valutavekslingsvirksomheder, der blev indført med ÆF til L 41 forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, herunder tilsynsindsatsen, antal kontrolbesøg - anmeldte som uanmeldt – samt inddragelse af tilladelse til valutavirksomhed?)

- I spørgsmål Q spørges der til en status for Finanstilsynets anvendelse af de nye tiltag rettet mod valutavekslingsvirksomheder, der blev indført med den nye hvidvasklov fra juni 2017.
- Med hvidvaskloven – som et bredt politisk flertal i Folketinget står bag – blev tilsynet med valutavekslingsvirksomhedernes efterlevelse af reglerne væsentligt styrket. Tilsynet med valutavekslingsvirksomheder blev flyttet fra Erhvervsstyrelsen til Finanstilsynet.

- Der blev indført krav om, at virksomheder, der ønsker at drive valutavekslingsvirksomhed, skal have en tilladelse til at udøve denne aktivitet.
- Det indebærer bl.a., at ledelsen skal være egnet og hæderlig (fit & proper).
- Ledelsen i valutavekslingsvirksomheder skal have viden, faglig kompetence og erfaring bl.a. i forhold til bekæmpelse af hvidvask for at kunne bestride jobbet. Formålet er at sikre, at virksomheden drives betryggende og overholder hvidvasklovgivningen.
- Med indførelsen af tilladelser, er kravene til at drive valutavekslingsvirksomhed væsentligt skærpet, og det er blevet lettere at gribe ind over for brodne kar.
- Finanstilsynet kan for eksempel inddrage en virksomheds tilladelse til udøvelse af valutavekslingsvirksomhed, hvis virksomheden, virksomhedens ledelse eller reelle ejere er dømt for et strafbart forhold, der begrundes en fare for misbrug af stillingen eller hvervet.
- Finanstilsynet har oplyst mig om, at tilsynet har modtaget 39 ansøgninger om tilladelse til valutavekslingsvirksomhed, heraf er 31 fra etablerede valutavekslingsvirksomheder, og 8 fra nye.

- Ansøgningerne har ifølge Finanstilsynet i flere tilfælde har været mangelfulde og utilstrækkelige, bl.a. pga. for svage kompetencer i ledelserne.
- Ud af de ansøgninger, som er kommet ind – altså 39 – har Finanstilsynet givet 15 tilladelser, 12 har fået afslag og 7 virksomheder har trukket deres ansøgninger tilbage.
- Finanstilsynet forventer at have færdigbehandlet de resterende 5 ansøgninger i løbet af efteråret 2018.
- Når man ligger tallene samme her; der givet 15 tilladelser og der er 5 udestående. Det vil sige, vi kan altså maksimalt komme op på 20 tilladelser i alt ud af de 39 ansøgninger, hvilket må siges at være en ret høj afslagsprocent.
- De etablerede valutavekslingsvirksomheder, der har fået et afslag, må ikke fortsætte deres valutavekslingsaktiviteter, og skal stoppe med den aktivitet, så snart de har modtaget afslaget. Det samme gælder de virksomheder, der har trukket deres ansøgning tilbage.
- Nye valutavekslingsvirksomheder, som ansøger, må først drive virksomhed, når de har fået tilladelsen.

- Finanstilsynet forventer i løbet af efteråret 2018 og første halvdel af 2019 at gennemføre tilsynsbesøg i samtlige valutavekslingsvirksomheder, der har en tilladelse.
- I forhold til anvendelsen af anmeldte og uanmeldte kontrolbesøg, kan Finanstilsynet i forbindelse med planlægningen af tilsynsbesøgene benytte sig af begge dele.
- Jeg kan også oplyse , at et par valutavekslingsvirksomheder bl.a. på baggrund af Erhvervsstyrelsens politianmeldelser de seneste år er idømt meget store millionbøder for overtrædelse af hvidvaskloven.

Ad spørgsmål R:

(Af årsberetningen fra 2010 af ”Hvidvasksekretariatet og sporingsgruppen – Danmarks finansielle efterretnings- og efterforskningsenhed” fremgår det under ”Almene advarsler”, at der er grund til, at der i Danmark udvises agtpågivenhed, når man som underretningspligtig møder kunder, der vil købe eller sælge 500-euro-sedler, idet 500-euro-sedler har vist sig særdeles velegnede for kriminelle, der eksempelvis vil smugle penge fra et land til et andet. Ministeren bedes oplyse, hvad man har gjort for at underrette banker og valutavekslingsvirksomheder om denne agtpågivenhed overfor 500-euro-sedlen og forbindelsen til potentiel kriminalitet.)

- Jeg går videre til spørgsmål R, hvor jeg bliver spurgt til, hvad der fra myndighedernes side er gjort for at underrette banker og valutavekslingsvirksomheder om agtpågivenheden overfor 500 eurosedler og risikoen for kriminalitet.
- Som spørgeren anfører, har Hvidvasksekretariatet under

SØIK i sin årsberetning henledt opmærksomheden på, at 500 eurosedler efter alt at dømmes anvendes i forbindelse med hvidvask af udbytte fra strafbare forhold eller forsøg på finansiering af terrorisme.

- Hvidvasksekretariatet henstiller til, at aktiviteter, som omfatter anvendelsen af 500 eurosedler gives særlig opmærksomhed, og almindeligvis bør føre til nærmere undersøgelser af kundens forhold.
- I 2011 og 2012 orienterede SØIK relevante myndigheder og en række organisationer og virksomheder, herunder Nordea, om Hvidvasksekretariatets observationer.
- I tilknytning hertil har Justitsministeriet oplyst, at SØIK i 2011 drøftede det løbende samarbejde med Nordea, herunder aktuelle tendenser i økonomisk kriminalitet, og hvordan virksomheden vil kunne opdage mistænkelige transaktioner, der har tilknytning til kriminalitet.
- Desuden drøftede SØIK spørgsmålet med Nordea i 2013.
- Erhvervsstyrelsen var i 2016 på tilsynsbesøg hos størstedelen af alle valutavekslingsvirksomheder, hvor Erhvervsstyrelsen havde fokus på at gøre opmærksom på risiciene ved store sedler og store ind- og udbetalinger.
- Erhvervsstyrelsen udleverede ved disse besøg pjecen om

Hvidvasksekretariatets indikatorer på eventuel hvidvask af udbytte eller finansiering af terrorisme inden for bl.a. valutaveksling.

- Derudover har Finanstilsynet i dets tilsynsvirksomhed over for pengeinstitutter generel fokus på risici ved forskellige former for transaktioner, herunder fx valuta-vekslingsvirksomhed og har informeret institutterne om disse risici.
- Der er således gjort ret meget fra myndighedernes side for at oplyse om risici ved bl.a. 500 eurosedler.
- Som nævnt har et bredt politisk flertal nu draget konsekvensen af de store hvidvaskrisici som 500 eurosedlen indebærer og besluttet at forbyde at anvende denne seddel.
- Forbuddet betyder, at det fremover ikke vil være muligt at få udleveret, veksle eller betale med 500 eurosedler i Danmark.

Ad spørgsmål S:

(Af TV2s udsendelse operation X "Nordea og det store pengevaskeri" den 24. maj 2018 fremgår det, at Nordea i 2011 blev advaret af bagmandspolitiet om, at 500- eurosedler overvejende anvendes i forbindelse med hvidvask og økonomisk kriminalitet. Såfremt dette er korrekt, vurderer ministeren da, at Nordea har udvist agtpågivenhed som underretningspligtig, når Nordea har leveret omkring 1 mia. kr. i 500-eurosedler til valuta vekslingsvirksomheder frem til 2015?)

- I spørgsmål S spørges der, om Nordea har udvist agtpågivenhed som underretningspligtig, når Nordea har leveret omkring 1 mia. kr. i 500-eurosedler til valutavekslingsvirksomheder frem til 2015, hvis banken var blevet advaret af bagmandspolitiet om, at 500 eurosedler overvejende anvendes i forbindelse med hvidvask.
- Hvorvidt Nordea i tilstrækkelig grad har udvist agtpågivenhed er en myndighedsopgave at vurdere.
- Som jeg tidligere har oplyst Udvalget om i min besvarelse af spørgsmål 218 til Erhvervsudvalget, har Hvidvasksekretariatet i perioden 2012-2015 modtaget et antal underretninger fra Nordea vedrørende vekselkontorer og 500 eurosedler.
- Man skal være opmærksom på, at en hvidvaskunderretning ikke er en anmeldelse, men alene en underretning, der indeholder oplysninger om mistænkelige forhold. En underretning vil således langt fra i alle tilfælde føre til en strafferetlig afgørelse efter endt sagsbehandling.
- SØIK har dog oplyst, at underretninger fra Nordea bl.a. har været en del af efterforskningsgrundlaget i en større sag, hvor et vekselkontor, vekselkontorets direktør og en overordnet medarbejder blev dømt for forsøg på hvid-

vask efter straffelovens hæleribestemmelse for et samlet beløb på ca. 224 mio. kr.

- Straffen blev af Østre Landsret fastsat til 6 års fængsel til hver af de to personer og en bøde på 111 mio. kr. til selskabet.
- Derudover kan jeg oplyse, at Finanstilsynet i 2016 gav Nordea en påtale for manglende systemovervågning af valutavekslingsvirksomheder, og politianmeldte samtidig banken for overtrædelse af hvidvaskloven.
- Politianmeldelsen relaterer sig til overordnede mangler i Nordeas procedurer og governance på hvidvaskområdet.
- Denne sag bliver nu efterforsket af SØIK, som undersøger Nordeas hvidvaskforanstaltninger og forventer at afslutte efterforskningen inden for den nærmeste fremtid, og vi vil dermed få en vurdering af Nordeas generelle foranstaltninger på hvidvaskområdet.

Ad spørgsmål T:

(I forlængelse af TV2s udsendelse operation X ”Nordea og det store pengevaskeri” den 24. maj 2018 bedes ministeren redegøre for, hvad regeringen agter at gøre i forhold til at komme hvidvask via valutavekslingsvirksomheder til livs.)

- I spørgsmål T spørges der til, hvad regeringen agter at gøre i forhold til at komme hvidvask via valutavekslingsvirksomheder til livs.

- Som jeg allerede har sagt under besvarelsen af spørgsmål Q er tilsynet med valutavekslingsvirksomheder blevet væsentligt strammet med hvidvaskloven fra 2017.
- Derudover er det som nævnt besluttet at forbyde anvendelsen af 500 eurosedler i Danmark.
- Som jeg sagde før, skal forbuddet ses i lyset af, at udenlandske undersøgelser viser, at 500 eurosedlerne i større omfang anvendes af kriminelle i forbindelse med pengesmugling, hvidvask og terrorfinansiering. Det er der konkrete sager i Danmark såvel som i udlandet der viser.
- På europæisk plan er der også stigende bekymringer om, at 500 eurosedlen kan fremme ulovlig aktivitet, hvilket bl.a. har ført til, at den Europæiske Centralbank har besluttet at standse produktionen af 500 eurosedler mod slutningen af 2018.
- Med det danske forbud tager vi et vigtigt skridt i kamp mod hvidvask og terrorfinansiering. Med forbuddet vil det blive langt svære for de kriminelle at få hvidvasket deres kriminelle udbytte.
- Jeg planlægger at fremsætte lovforslag om forbuddet i denne folketingssamling.